

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фармакології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізична терапія, ерготерапія»
«27» листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету №1
Протокол від 27 листопада 2024 р. №3

СИЛАБУС

**ОСНОВИ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЛЗ В ТЕРАПІЇ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЇ**

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.24р. №1541)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	227 Терапія та реабілітація
спеціалізація	227.02 Ерготерапія
освітня кваліфікація	бакалавр терапії та реабілітації
професійна кваліфікація	асистент ерготерапевта
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення	II курс, 3 семестр
навчальної дисципліни	

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фармакології
Протокол від 27 листопада 2024 р. №7

Полтава – 2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Луценко Руслан Володимирович, доктор медичних наук, професор; Сидоренко Антоніна Григорівна кандидат медичних наук, доцент
Профайл викладачів	r.lutsenko@pdmu.edu.ua a.sydoenko@pdmu.edu.ua
Контактний телефон	(0532) 56-20-59, 56-47-32
E-mail:	pharmacology@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://pharmacology.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 5 /150, із них:

Лекції (год.) – 20

Практичні (год.) – 60

Самостійна робота (год.) – 70

Вид контролю: підсумковий модульний контроль (ПМК)

Політика навчальної дисципліни

Шановні здобувачі освіти! Кафедра фармакології вибудовує політику навчальної дисципліни з урахуванням норм законодавства України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту Полтавського державного медичного університету Стратегічного плану розвитку ПДМУ на 2022-2027 рр. та наступних Положень:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті.

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету.

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.

З вищезазначеними Положеннями можна детально ознайомитися за посиланням:

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Загально-обов'язкові вимоги до здобувачів освіти: виконання графіку навчального процесу та вимог навчального плану, обов'язкове відвідування всіх видів занять (неприпустимість пропусків занять, запізнень); дотримання правил поведінки на заняттях (брати активну участь при розгляді теми, вимикати телефон під час занять, дотримуватись правил техніки безпеки та культури поведінки); підготовка до практичних занять, глибоке та всебічне оволодіння знаннями та навичками з дисципліни.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/88o0ZHjaf3yP9IvQe51EoRkqhgN3UWIob7oh41np.pdf

Викладачі кафедри оцінюють результати навчання прозоро та відкрито. Якщо ви не згодні з результатами оцінювання, скористайтеся рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/DDgFa7zhzJAcNHnKamWyKPDd1P2msJNfrEAv36Bu.pdf

Шановні здобувачі освіти! Наша кафедра активно впроваджує технології дистанційного навчання, які є актуальними в умовах сьогодення, та керується Положенням про дистанційну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8Ilh5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf

Кафедра заохочує здобувачів освіти додатковими балами за участь у науково-дослідницькій роботі.

Кафедра визнає результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Naj27POg8c3ZiBAbT1czec3PYWQqO6YDuB7I2qq2.pdf

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Основи фармакології та застосування ЛЗ в терапії та реабілітації» є теоретичною дисципліною, під час вивчення якої відбувається засвоєння

студентами базових знань фармакологічних груп лікарських засобів, класифікацій лікарських препаратів, фармакокінетики, фармакологічних ефектів, показань та протипоказань до застосувань лікарських препаратів, побічної дії лікарських препаратів та взаємодій між препаратами в комплексних схемах лікування. Вивчення дисципліни Основи фармакології та застосування ЛЗ в терапії та реабілітації передбачає набуття кожним здобувачем знань про лікарські засоби в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших навчальних дисциплін та у практичній діяльності фізичного та ерготерапевта.

У зв'язку з постійними змінами асортименту лікарських засобів на світовому фармацевтичному ринку до програми внесені нові групи лікарських препаратів відповідно до анатомо-хімічно-терапевтичної – АТС-класифікації останнього перегляду (Anatomical Therapeutic Chemical classification system, WHO, 2016). Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни стандартизована на 1 модуль, до складу якого входять 2 змістових модулі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні основи фармакодинаміки, фармакокінетики. Вивчення системи «організм-лікарський засіб» у взаємодії з навколишнім середовищем є методологічною основою дисципліни.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити дисципліни.

Вивчення базується на знаннях, отриманих студентами при вивченні навчальних дисциплін «Основи латинської мови з медичною термінологією», «Основи загальної психології та педагогіки», «Ресурси здоров'я», «Анатомія та фізіологія людини», «Основи практичної діяльності у терапії та реабілітації (вступ до спеціальності)» та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити дисципліни.

Дисципліна закладає основи для вивчення студентами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого вивчення дисциплін практичної підготовки: «Внутрішні та хірургічні хвороби», «Травматологія та ортопедія», «Неврологія та нейрохірургія (з основами психіатрії)», «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах», «Основи стоматології», «Ерготерапія в стоматології», «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях», «Ерготерапія при порушеннях діяльності опорно-

рухового апарату» та в майбутній професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття кожним здобувачем вищої освіти теоретичних знань щодо основних принципів обґрунтування раціонального й безпечного проведення ерготерапевтичних послуг і заходів для здоров'я людини на тлі застосування лікарських засобів.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

- інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейрому'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

- спеціальні:

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на заняттєву активність та участь.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань та застережень для безпечної та ефективної професійної практики.

ПРН 04. Аналізувати вплив особистих факторів, цінностей, переконань та духовності, функцій і структур організму, аспектів фізичного, соціального, культурного та інституційного середовища на заняттєву активність і участь.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

1. Номенклатуру та класифікації лікарських засобів.
2. Зміни в організмі, що виникають під дією основних лікарських засобів.
3. Прояви можливих відаленої та побічної дії лікарських засобів.

вміти:

1. Оцінювати співвідношення користь/ризик при проведенні ерготерапевтичних послуг на тлі застосування лікарських засобів.
2. Визначати прояви можливого погіршення стану здоров'я при проведенні ерготерапевтичних заходів на тлі застосування лікарських засобів.
3. Основні симптоми передозування сильнодіючими та отруйними лікарських засобів, що можуть виникати у пацієнтів у процесі надання ерготерапевтичних послуг.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Основи фармакології та застосування ЛЗ в терапії та реабілітації	
1.	Закони України, що регламентують медичну діяльність та обіг лікарських засобів. Загальна фармакологія. Фармакокінетика та фармакодинаміка лікарських засобів. Закони України, що регламентують медичну діяльність та обіг лікарських засобів. Загальна фармакологія. Основні розділи, напрямки розвитку фармакології: Фармакокінетика лікарських засобів. Шляхи введення лікарських засобів, абсорбція, транспорт, розподіл, депонування, біотрансформація, шляхи екскреції лікарських засобів в організмі. Фармакодинаміка лікарських засобів. Структури та функції організму на які діють лікарські засоби. Основні принципи і види взаємодії лікарських засобів. Фактори, що впливають на фармакодинаміку і фармакокінетику. Визначення дози, види доз. Особливості застосування лікарських засобів у пацієнтів похилого, старечоговіку, вагітних та у дітей. Комбінована, побічна дія лікарських засобів.	2
2.	Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії холінергічних та адренергічних засобів. Поняття про холінергічні рецептори. Класифікація засобів, що впливають на функцію холінергічних нервів. Фармакологічні ефекти, що виникають при збудженні та пригніченні холінорецепторів. Холіноміметичні лікарські засоби М- та Н-	2

	<p>холіноміметичні лікарські засоби. Особливості проведення ергтерапевтичних послуг на тлі дії холінотропних засобів. Побічні ефекти. Засоби для лікування хвороби Альцгеймера. Особливості проведення ергтерапевтичних послуг на тлі засобів для лікування хвороби Альцгеймера. Лікарські засоби, що впливають на адренергічну іннервацію. Сучасні уявлення про адренергічні рецептори, їх види та локалізація. Класифікація засобів, що впливають на адренергічну іннервацію. Адреноміметичні лікарські засоби. Особливості проведення ергтерапевтичних заходів на тлі дії адренергічних препаратів.</p> <p>Профілактика та лікування залежності від психоактивних речовин, у тому числі зловживання наркотичними засобами й алкоголем.</p>	
3.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії психотропних лікарських засобів.</p> <p>Психотропні лікарські засоби. Класифікація психотропних препаратів. Загальна характеристика нейролептиків, класифікація за хімічною будовою. Загальна характеристика. Класифікація транквілізаторів. Механізм транквілізуючої дії, поняття про бензодіазепінові рецептори. Поняття про особливості дії анксиолітиків. Денні транквілізатори. Особливості проведення ергтерапевтичних послуг на тлі застосування анксиолітиків.</p> <p>Гіпнотики. Сучасні уявлення про природу сну. Основні види інсомній. Класифікація гіпнотиків їх загальна характеристика. Можливі механізми дії. Седативні засоби. Класифікація та фармакологічна характеристика седативних засобів. Особливості проведення ергтерапевтичних послуг на тлі дії гіпнотиків або седативних засобів.</p>	2
4.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі лікарських засобів для загальної та місцевої анестезії.</p> <p>Поняття про лікарські засоби для загальної та місцевої анестезії. Фармакотерапія болювого синдрому. Лікарські засоби для місцевої анестезії. Класифікація та використанням для різних видів анестезії. Порівняльна характеристика. Показання до застосування. Мета та можливості комбінації місцевоанестезуючих засобів з вазоконстрикторами. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії</p>	2

	<p>засобів для місцевої анестезії. Можлива побічна дія місцевих анестетиків і заходи домедичної допомоги. Можливості проведення місцевої анестезії для проведення ерготерапевтичних послуг.</p> <p>Лікарські засоби для загальної анестезії (засоби для інгаляційного та неінгаляційного наркозу). Загальна характеристика стану наркозу. Види наркозу. Класифікація засобів для наркозу. Порівняльна характеристика засобів для інгаляційного наркозу Комбіноване застосування засобів для наркозу з препаратами інших фармакологічних груп. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії засобів для наркозу.</p> <p>Засоби для неінгаляційного наркозу. Класифікація за тривалістю дії. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії засобів для неінгаляційного наркозу</p>	
5.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії наркотичних та ненаркотичних анальгетиків.</p> <p>Загальна характеристика наркотичних анальгетиків (опіоїди). Класифікація за хімічною будовою, походженням та спорідненістю до опіатних рецепторів. Особливості впливу опіатергічних препаратів на ЦНС. Порівняльна характеристика. Показання до застосування. Побічні ефекти. Симптоми гострого отруєння наркотичними анальгетиками та заходи допомоги. Лікарська залежність, що виникає до опіатних анальгетиків, клінічні прояви, поняття про абстинентний синдром, методи лікування. Наркоманія як соціально-біологічна проблема. Класифікація ненаркотичних анальгетиків (нестероїдних протизапальних засобів) за хімічною будовою. Загальна характеристика групи. Побічна дія препаратів, шляхи її попередження. Раціональний вибір анальгетиків у клініці. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії наркотичних і ненаркотичних анальгетиків.</p>	2
6.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії кардіотонічних, антиангінальних та антигіпертензивних лікарських засобів.</p> <p>Класифікація та загальна характеристика засобів, що впливають на серцево-судинну систему. Кардіотонічні лікарські засоби. Класифікація кардіотонічних засобів.</p>	2

	<p>Фармакокінетика та фармакодинаміка серцевих глікозидів. Порівняльна характеристика. Показання та протипоказання до застосування. Побічні ефекти серцевих глікозидів. Гостре та хронічне отруєння серцевими глікозидами. Заходи допомоги та профілактика. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії кардіотонічних засобів.</p> <p>Антиангінальні засоби. Фармакокінетика та фармакодинаміка, побічні ефекти. Порівняльна фармакологічна характеристика лікарських засобів групи органічних нітратів. Механізм дії блокаторів кальцієвих каналів (антагоністів кальцію). Фармакологічна характеристика. Особливості застосування в лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця β-блокаторів, судинорозширювальних засобів міотропної дії, рефлекторного типу дії та енергозберігаючих засобів. Показання та протипоказання до застосування, побічні ефекти. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії антиангінальних засобів.</p>	
7.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії засобів, що впливають на респіраторну систему.</p> <p>Бронхолітичні лікарські засоби. Класифікація бронхолітиків. Фармакологія адреноміметичних засобів; М-холіноблокаторів; міотропних бронхолітиків; комбінованих препаратів. Фармакокінетика, фармакодинаміка, побічні ефекти. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії міотропних бронхолітиків. Застосування десенсибілізуючих та протиалергічних лікарських засобів. Загальна характеристика топічних протизапальних препаратів; стабілізаторів основних клітин, блокаторів лейкотриєнових рецепторів; лікарських засобів для системного застосування при обструктивних захворюваннях дихальних шляхів, препарати моноклональних антитіл, антигістамінових та антилейкотриєнових препаратів. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії топічних бронхолітиків.</p>	2
8.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії лікарських засобів, що впливають на травну систему.</p> <p>Лікарські засоби, впливають на апетит. Загальна фармакологічна характеристика, класифікація засобів, що впливають на апетит та використовуються для лікування</p>	2

	<p>анорексії та булімії. Лікарські засоби, що стимулюють апетит - гіркоти. Поняття про анорексигенні лікарські засоби. Проведення ерготерапевтичних заходів на тлі анорексигенів. Зміни стану організму та надання ерготерапевтичних послуг на тлі засобів, що гальмують екскреторну активність підшлункової залози. Показання до застосування. Проведення ерготерапевтичних заходів на тлі жовчогінних лікарських засобів. Класифікація жовчогінних засобів. Загальна характеристика засобів, що стимулюють утворення жовчі (холеретики).</p>	
9.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі лікарські засоби, що впливають на гемостаз.</p> <p>Класифікація засобів, що впливають на гемостаз. Лікарські засоби, що впливають згортання крові, фібриноліз на агрегацію тромбоцитів. Проведення ерготерапевтичних заходів на тлі дії засобів, що впливають на гемостаз. Особливості змін стану організму під дією коагулянтів. Фармакодинаміка. Показання до застосування.</p>	2
10.	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі антибіотиків.</p> <p>Поняття про антибіоз, антибіотики, спектр дії антибіотиків. Принципи антибіотикотерапії. Класифікація антибіотиків. Група пеніцилінів. Класифікація. Механізм, спектр та тривалість дії. Шляхи введення. Фармакологічна характеристика препаратів карбапенемів та монобактамів. Порівняльна характеристика препаратів, показання до застосування, побічні ефекти. Група цефалоспоринів. Класифікація препаратів за шляхами введення та поколіннями (генераціями). Загальна характеристика, механізм та спектр дії, показання до застосування, побічні ефекти. Фармакологічна характеристика макролідів. Препарати групи нітробензолів. Особливості надання ерготерапевтичних послуг на тлі застосування антибактеріальних засобів різних фармакологічних груп.</p> <p>Сприяння дослідженням і розробкам вакцин і лікарських препаратів для лікування інфекційних та неінфекційних хвороб, які насамперед стосуються розвиткових країн, забезпечення доступності недорогих основних лікарських засобів і вакцин згідно з Дохійською декларацією «Угода</p>	2

	ТРИПС і суспільна охорона здоров'я».	
Разом		20

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Медична рецептура. Загальна фармакологія		
1	<p>Законодавчі акти України в системі Охорони здоров'я. Закон України про ліки. Тверді, м'які, та рідкі дозовані та не дозовані лікарські форми. Форми для ін'єкцій. Особливості застосування у реабілітації.</p> <p>Поняття про лікарську сировину, речовину, засіб, форму, препарат. Вибір лікарських форм для певних клінічних ситуацій. Тверді лікарські форми (порошки, таблетки, капсули, кахети, глосети, пастилки, карамелі, драже, мікродраже, спансули, гранули, присипки, зубні порошки, збори, гірчичники та олівці). Рідкі лікарські форми (розчини та краплі для прийому всередину, настої, відвари, мікстури, суспензії, емульсії, слизи, сиропи, настойки, екстракти рідкі, новогаленові препарати, патентовані розчини). Аерозолі. Розчини для ін'єкцій. М'які лікарські форми (супозиторії). Особливості застосування при створенні індивідуальних програм реабілітації та користуванні допоміжними засобами реабілітації.</p>	2
2	<p>Лікарські форми для зовнішнього застосування. Лікарські форми тривалого вивільнення. Особливості їх використання на тлі надання ерготерапевтичної послуги/допомоги та індивідуальних програм реабілітолога. Тверді лікарські форми (присипки, зубні порошки, збори, гірчичники та олівці, порошки). Рідкі лікарські форми (розчини для зовнішнього застосування, краплі для очей, для вух, у ніс). Особливості застосування у стоматології. М'які лікарські форми (мазі, лініменти, пасти, стоматологічні пасти, зубні пасти). Новітні лікарські форми та системи доставки лікарських речовин (трансдермальні терапевтичні системи, спінхалери, спейсери,</p>	2

	небулайзери та ін). Особливості застосування у реабілітації. Заходи, щодо збереження та раціонального використання водних ресурсів.	
3	<p>Загальна фармакологія. Фармакокінетика лікарських засобів, Принципи раціонального застосування лікарських засобів при проведенні індивідуальних програм реабілітації та наданні ерготерапевтичних послуг.</p> <p>Основні досягнення вітчизняних фармакологів. Визначення фармакології. Зв'язок фармакології з ерготерапією та реабілітацією. Основні положення фармакокінетики лікарських засобів. Значення фармакокінетики ліків при створенні індивідуальних програм реабілітації. Заходи, щодо забезпечення переходу до раціональних моделей споживання та виробництва у фарміндустрії.</p>	2
4	<p>Принципи роботи ерготерапевта з клієнтами/пацієнтами які приймають ліки. Основи загальної фармакології. Основи фармакоди-наміки лікарських засобів. Принципи класифікації лікарських засобів. Принципи раціонального застосування лікарських засобів при проведенні індивідуальних програм реабілітації та наданні ерготерапевтичних послуг.</p> <p>Основні положення фармакодинаміки лікарських засобів. Особливості дії лікарських засобів при їх повторному застосуванні. Принципи класифікації лікарських засобів. Принципи класифікації лікарських засобів. Поняття про безпеку ліків. Принципи раціонального застосування лікарських засобів у реабілітації. Особливості надання ерготерапевтичних послуг на тлі дії лікарських засобів.</p>	2
5	<p>Принципи роботи ерготерапевта з пацієнтами/клієнтами які приймають ліки. Фактори, що впливають на дію ліків. Екзогенні фактори. Вплив ендогенних факторів на дію ліків.</p> <p>Види дії ліків. Фармацевтичні несумісності. Класифікація та визначення доз. Основні принципи і види взаємодії лікарських засобів. Фактори, що впливають на дію ліків. Екзогенні фактори. Вплив ендогенних факторів на дію ліків. Поняття про фармацевтичну несумісність. Класифікація та визначення доз. Показники безпечності лікарських засобів. Лікарська ідіосинкразія. Особливості надання ерготерапевтичних послуг на тлі дії лікарських засобів. Проведенні індивідуальних програм</p>	2

	реабілітації при ідіосинкразії. Заходи, щодо боротьби зі змінами клімату та його наслідками.	
6	<p>Особливості складання індивідуальних програм реабілітації на тлі приймання ліків. Класифікація побічних ефектів на лікарські засоби. Безпечне використання лікарських засобів у реабілітаційний період.</p> <p>Класифікація побічних ефектів лікарських засобів. Побічна дія лікарських препаратів: лікарська алергія, ембріотоксичний, тератогенний, фетотоксичний, мутагенний, канцерогенний ефекти. Специфічна небажана (органотропна) дія лікарських засобів. Явища, що виникають при повторному та комбінованому застосуванні ліків. Звикання, кумуляція, пристрасть (психична залежність), дисбіози, синергізм, антагонізм. Поняття про безпеку ліків. Особливості надання ерготерапевтичних послуг при виявленні побічної дії на ліки. Особливості складання індивідуальних програм реабілітації при виявленні пристрасті (психична залежність), дисбіозу.</p>	2
<p>Змістовий модуль 2. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг/допомоги і складання індивідуальних реабілітаційних програм на тлі застосування основних лікарських засобів або вживання їх пацієнтами/клієнтами</p>		
7	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії лікарських засобів, що впливають на аферентну нервову систему. В'язучі, обволікаючі, адсорбуючі препарати. Умови використання у реабілітаційний період.</p> <p>Лікарські засоби, що впливають на аферентну іннервацію. Класифікація засобів, що впливають на аферентну іннервацію (лікарські засоби, що знижують чутливість закінчень аферентних нервів та лікарські засоби, що стимулюють закінчення аферентних нервів). Лікарські засоби для місцевої анестезії. Класифікація за хімічною будовою та за використанням для різних видів анестезії. Вимоги до препаратів групи місцевих анестетиків. Органічні та неорганічні в'язучі лікарські засоби. Механізм дії, показання до застосування. Фармакологічна характеристика синтетичних та рослинних засобів. Комплексні препарати на їх основі. Загальна характеристика обволікаючих засобів. Механізм дії, показання до застосування. Адсорбуючі лікарські засоби. Класифікація адсорбуючих засобів. Механізм</p>	2

	<p>дії. Показання до застосування. Принципи гемо- та ентеросорбції. Лікарські засоби, що подразнюють закінчення чутливих нервів. Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі дії в'язучих, обволіуаючих і адсорбуючих засобів. Підходи до складання індивідуальних реабілітаційних програм у пацієнтів/клієнтів, що знаходяться на гемо- та ентеросорбції.</p>	
8	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії лікарських засобів, що покращують нервово-м'язову передачу, зокрема на тлі застосування антихолінестеразних засобів. Проведення реабілітаційних заходів на тлі дії лікарських засобів, що діють на передачу збудження в холінергічних синапсах та антихолінестеразних лікарських засобів.</p> <p>Антихолінестеразні лікарські засоби та реактиватори холінестерази. Класифікація антихолінестеразних засобів. Механізм дії, фармакологічні ефекти, показання до застосування, побічна дія. Особливості дії на посмуговану мускулатуру. Особливості дії фосфоорганічних сполук (ФОС). Гостре отруєння ФОС та надання допомоги. Фармакологія реактиваторів ФОС. М-холіноміметики. Фармакологічна характеристика. Вплив на орган зору, гладенькі м'язи внутрішніх органів, секрецію залоз, серцево-судинну та сечостатеву системи. Показання до застосування. Особливості реабілітаційних заходів на тлі М-холіноміметиків. Н-холіноміметики. Механізм дії. Фармакологічні ефекти, показання до застосування, побічна дія. Фармакологічні ефекти нікотину. Куріння як медична та соціальна проблема.</p> <p>Покращувати профілактику та лікування залежності від психоактивних речовин, у тому числі зловживання наркотичними засобами й алкоголем.</p>	2
9	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії лікарських засобів, що пригнічують нервово-м'язову передачу. Міорелаксанти. Лікарські засоби, що діють на передачу збудження в холінергічних синапсах. М-холіноблокатори. Н-холіноблокатори.</p> <p>Холіноблокуючі лікарські засоби. М- холіноблокатори. М-холіноблокуючі лікарські засоби. Фармакологічна характеристика. Показання до застосування. Гостре отруєння</p>	2

	<p>атропіном та рослинами, що містять алкалоїди з М-холіноблокуючими властивостями. Заходи допомоги. Особливості складання індивідуальної програми реабілітації у пацієнтів/клієнтів які приймають М-холіноблокатори. Проведення ерготерапевтичних заходів на тлі лікування Н-холіноблокаторами. Н-холіноблокуючі лікарські засоби. Фармакологічна характеристика. Особливості застосування у період реабілітації.</p>	
10	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії у пацієнтів/клієнтів на тлі болю, дії наркотичних анальгетиків. Раціональне створення індивідуальної реабілітаційної програми на тлі застосування у пацієнтів/клієнтів в реабілітаційний період наркотичних анальгетиків.</p> <p>Анальгетичні лікарські засоби. Загальна характеристика опіатних анальгетичних засобів. Класифікація. Шляхи усунення болю. Поняття про опіатні рецептори. Наркотичні анальгетики. Класифікація за хімічною будовою, походженням та спорідненістю до опіатних рецепторів. Механізм дії. Особливості впливу препарату на ЦНС. Порівняльна характеристика препаратів. Показання до застосування анальгетичних засобів. Раціональне застосування у пацієнтів/клієнтів в реабілітаційний період.</p> <p>Побічні ефекти. Гостре отруєння наркотичними анальгетичними засобами. Клінічні прояви та заходи допомоги. Зловживання та залежність, що виникає до опіатних анальгетиків, прояви, поняття про абстинентний синдром, допомога, особливості реабілітації. Наркоманія як соціально-біологічна проблема. Заходи щодо забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.</p> <p>Покращувати профілактику та лікування залежності від психоактивних речовин, у тому числі зловживання наркотичними засобами й алкоголем.</p>	2
11	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі фармакокорекції болю ненаркотичними анальгетиками. Особливості їх застосування у реабілітаційний період.</p> <p>Класифікація неопіатних анальгетиків. Загальна характеристика групи. Механізми анальгезуючої, жарознижувальної дії.</p>	2

	<p>Фармакологічна та порівняльна характеристика препаратів. Побічна дія неопіатних анальгетиків, шляхи попередження, особливості застосування у реабілітаційний період.</p> <p>Фармакологія нестероїдних протизапальних засобів та порівняльна характеристика препаратів за ступенем інгібування ЦОГ (циклооксигенази)-1 та -2 і вираженості протизапальної дії. Побічні ефекти препаратів та заходи їх запобігання. Особливості проведення і складання індивідуальної реабілітаційної програми при прийомі пацієнтами/клієнтами нанаркотичних анальгетиків.</p>	
12	<p>Особливості проведення і складання індивідуальної реабілітаційної програми при лікуванні больового синдрому. Шкали болю. Особливості вибору ерглєрапевтичних послуг при прийманні знеболювальних засобів.</p> <p>Класифікація. Ерготерапевтичні шляхи усунення болю. Шкали болю. Порівняльна характеристика препаратів. Показання до застосування анальгетичних засобів. Правила підбору лікарського засобу для пацієнтів/клієнтів в період реабілітації. Побічні ефекти. Порівняння реабілітаційних програм при прийомв пацієнтами різних груп знеболювальних засобів (наркотичні на ненаркотичні анальгетики, місцевоанестезуючі засоби, засоби для наркозу, антидепресанти, протиепілептичні лікарські засоби, нейролептики, транквілізатори, снодійні та седативні лікарські засоби, глюкокортикоїди).</p> <p>Покращувати профілактику та лікування залежності від психоактивних речовин, у тому числі зловживання наркотичними засобами й алкоголем.</p>	2
13	<p>Особливості проведення і складання індивідуальних реабілітаційних програм при лікуванні пацієнтів/клієнтів серцевими глікозидами та неглікозидними кардіотоніками, антиаритмічними засобами. Раціональне використання в реабілітаційний період. Побічна дія.</p> <p>Класифікація та загальна характеристика засобів, що впливають на серцево-судинну систему. Порівняльна характеристика препаратів. Показання та протипоказання до застосування. Раціональне використання в реабілітаційний період. Побічні ефекти серцевих глікозидів. Гостре та хронічне отруєння серцевими глікозидами. Заходи допомоги та профілактика. Класифікація та загальна протиаритмічних засобів. Порівняльна характеристика препаратів. Показання до застосування. Бета-</p>	2

	адреноблокатори, блокатори калієвих, кальцієвих каналів та і _f -каналів в лікуванні порушень ритму серцевої діяльності. Механізм протиаритмічної дії препаратів калію. Лікарські засоби для корекції брадикардії. Проблеми надання ерготерапевтичних послуг при лікуванні серцевих аритмій серцевими глікозидами, протиаритмічними засобами, антагоністами кальцію та бета-блокаторами.	
14	Особливості проведення і складання індивідуальних реабілітаційних програм при лікуванні антиангінальними та гіполіпідемічними лікарськими засобами. Допомога пацієнтам/клієнтам реабілітаційних відділень при гострому коронарному синдромі. Класифікація та загальна фармакологічна характеристика антиангінальних препаратів. Фармакокінетика та фармакодинаміка, побічні ефекти. Порівняльна фармакологічна характеристика лікарських засобів групи органічних нітратів. Механізм дії блокаторів кальцієвих каналів (антагоністів кальцію). Фармакологічна характеристика, особливості складання реабілітаційних та ерготерапевтичних заходів при лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця β-блокаторами, судинорозширювальними засобами та засобами міотропної, рефлекторні дії та енергозберігаючих засобів. Екстренна допомога при інфаркті міокарду. Особливості проведення і складання індивідуальних реабілітаційних програм при лікуванні пацієнтів проти атеросклеротичними лікарськими засобами. Гіполіпідемічні лікарські засоби. Фармакокінетика та фармакодинаміка статинів. Порівняльна характеристика препаратів інших груп в лікуванні гіперліпідемії. Ангіопротектори. Надання ерготерапевтичних послуг при лікуванні гіполіпідемічними засобами й ангіопротекторами.	2
15	Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії антигіпертензивних засобів і діуретиків. Невідкладна допомога пацієнтам/клієнтам реабілітаційних відділень при гіпертонічному кризі. Допомога при підвищеному артеріальному тиску. Сучасна класифікація антигіпертензивних засобів. Фармакологічна характеристика антигіпертензивних засобів основної групи. Фармакологія β-адреноблокаторів; інгібіторів АПФ; блокаторів рецепторів ангіотензину II; антагоністів кальцію. Лікарські	2

	<p>засоби додаткової групи. Фармакологічна характеристика центральних α_2-адреноміметиків; агоністів імідазолінових рецепторів в, α_1-адреноблокаторів; симпатолітиків; периферичних вазоділататорів. Принципи комбінації антигіпертензивних препаратів. Порівняльна фармакологічна характеристика наведених груп, швидкість розвитку гіпотензивного ефекту. Лікарська допомога при гіпертонічному кризі. Складання індивідуальних програм реабілітації під супервізією ерготерапевта у пацієнтів, які приймають центральних α_2-адреноміметики; агоністи імідазолінових рецепторів, α_1-адреноблокатори; симпатолітики; периферичні вазоділататори.</p>	
16	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії засобів, що впливають на респіраторну систему.</p> <p>Бронхолітичні лікарські засоби. Класифікація бронхолітиків. Фармакологія адреноміметичних засобів; М-холіноблокаторів; міотропних бронхолітиків; комбінованих препаратів. Фармакокінетика, фармакодинаміка, побічні ефекти. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії міотропних бронхолітиків. Застосування десенсибілізуючих та протиалергічних лікарських засобів. Загальна характеристика топічних протизапальних препаратів; стабілізаторів опасистих клітин, блокаторів лейкотриєнових рецепторів; лікарських засобів для системного застосування при обструктивних захворюваннях дихальних шляхів, препарати моноклональних антитіл, антигістамінових та антилейкотриєнових препаратів. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії топічних бронхолітиків.</p> <p>Складання індивідуальних програм реабілітації під супервізією ерготерапевта у пацієнтів, які приймають відхаркувальні лікарські засоби та муколітики. Класифікація відхаркувальних засобів та муколітиків за механізмом дії та фармакологічна характеристика засобів. Побічні ефекти. Стимулятори синтезу сурфактанту. Загальна характеристика препаратів. Невідкладна допомога при гострих порушеннях функції органів дихання (апноє, бронхоспазм, набряк легень).</p>	2
17	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії засобів, що впливають на</p>	2

	<p>апетит, визначення, класифікація. Показання до застосування. Побічна дія. Антацидні засоби. Блювотні та протиблювотні засоби. Особливості призначення пацієнтам у реабілітаційний період. Гастропротектори.</p> <p>Загальна фармакологічна характеристика, класифікація засобів, що впливають на функцію органів травлення. Лікарські засоби, впливають на апетит. Загальна фармакологічна характеристика, класифікація засобів, що впливають на апетит та використовуються для лікування анорексії та булімії. Лікарські засоби, що стимулюють апетит - гіркоти (полин гіркий). Поняття про анорексигенні лікарські засоби. Лікарські засоби, що використовуються при порушеннях функції залоз шлунка. Загальна фармакологічна характеристика засобів, що стимулюють секрецію залоз шлунка та застосовуються з метою діагностики та замісної терапії. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг на тлі дії засобів, що використовуються для лікування захворювань стравоходу, шлунку та 12-палої кишки: гастропротектори; блокатори H₂-гістамінових рецепторів; блокатори протонної помпи; селективні M₁-холіноблокатори; антацидні препарати. Загальна характеристика протиблювотних засобів: блокатори гістамінових H₁-рецепторів; блокатори 5-HT₃-рецепторів; блокатори дофамінових D₂-рецепторів. Заходи, щодо подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування.</p>	
18	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуги/допомоги на тлі дії засобів, що впливають на функції шлунково-кишкового тракту. Особливості призначення цих засобів пацієнтам у реабілітаційний період.</p> <p>Лікарські засоби, що використовують при порушенні екскреторної функції підшлункової залози. Класифікація засобів, що стимулюють екскреторну функцію підшлункової залози та використовуються з метою замісної терапії. Показання до застосування. Характеристика лікарських засобів, що гальмують екскреторну активність підшлункової залози. Показання до застосування. Фармакологічні властивості в'язучих засобів. Фармакологічні властивості адсорбуючих засобів.</p>	2

	<p>Фармакологія протидіарейних засобів. Фармакологічні властивості регуляторів кишкової мікрофлори. Розробка індивідуальних програм реабілітації під супервізією ерготерапевта при застосуванні засобів, що впливають на шлунково-кишковий тракт.</p>	
19	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних послуг/допомоги на тлі дії ферментних та антиферментних препаратів. Класифікація ферментних препаратів. Механізм дії та показання до застосування пептидаз, протеаз, нуклеаз, препаратів гіалуронідази. Фібринолітичні засоби. Показання до їх застосування. Загальна характеристика інгібіторів ферментів. Класифікація. Показання та протипоказання до застосування.</p>	2
20	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії протиалергічних, імунотропних лікарських засобів. Особливості застосування пацієнтам у реабілітаційний період, побічна дія. Протиалергічні лікарські засоби. Класифікація та загальна характеристика протиалергічних засобів. Лікарські засоби, що використовують при гіперчутливості негайного типу. Принципи допомоги при анафілактичному шоку. Лікарські засоби, що використовують при гіперчутливості уповільненого типу. Лікарські засоби, що впливають на імунні процеси. Загальна характеристика засобів, що зменшують ушкодження тканин (стероїдні та нестероїдні протизапальні лікарські засоби). Лікарські засоби, що впливають на імунітет. Фармакологія препаратів стимуляторів лейкоцитозу, інтерферонів та вакцин. Класифікація та загальна характеристика, показання до застосування, побічна дія. Фармакологія імунодепресантів.</p>	2
21	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії препаратів водо- та жиророзчинних вітамінів. Біологічно активні добавки. Особливості застосування у період реабілітації. Терапія вітамінними препаратами та її види. Класифікація вітамінних препаратів. Загальна характеристика водорозчинних вітамінних препаратів. Фармакологія. Показання до застосування, побічні ефекти. Поняття про біофлавоноїди, коферментні препарати. Загальна характеристика жиророзчинних вітамінних препаратів, показання до застосування. Фармакологічні властивості.</p>	2

	Показання та протипоказання до застосування у період реабілітації. Фармакологія препаратів вітаміну D – нативні вітаміни, структурні аналоги вітаміну D ₂ , активні метаболіти вітаміну D, їх значення в формуванні опорно-рухового апарату. Поняття про біологічно активні добавки.	
22	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії гормональних препаратів. Фармакологічне забезпечення невідкладних станів у ендокринології у пацієнтів під час реабілітації.</p> <p>Загальна характеристика гормональних препаратів. Класифікація гормональних препаратів за походженням. Механізм дії гормональних препаратів. Показання до застосування. Гормональні препарати гіпофізу та гіпоталамусу. Гіпоглікемічні лікарські засоби, інсулін. Побічна дія. Допомога при гіпоглікемічній комі. Лікарські засоби для лікування гіпоглікемії.</p> <p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, що страждають на цукровий діабет і приймають інсулін. Створення індивідуальних реабілітаційних заходів у пацієнтів, що приймають готмональні препарати щитоподібної залози: тиреоїдні гормони або гормональні препарати коркового шару наднирників. Фармакологічні ефекти, показання, протипоказання до застосування, замісна терапія. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, які приймають препарати статевих гормонів. Загальна характеристика препаратів жіночих статевих гормонів. Механізм дії та показання до застосування естрогенних та гестагенних препаратів в залежності від вікових гормональних змін у жінок.</p> <p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, які приймають препарати чоловічих статевих гормонів. Фармакологічна характеристика. Показання до застосування, побічні ефекти. Антагоністи андрогенних гормонів. Фармакологія анаболічних стероїдів. Механізм дії, показання до застосування. Побічна дія анаболічних стероїдів. Заходи, щодо забезпечення гендерної рівності.</p>	2
23	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, що застосовують протизапальні лікарські засоби. Місцеве застосування протизапальних лікарських засобів у реабілітаційному періоді.</p>	2

	<p>Класифікація протизапальних засобів. Основна спрямованість дії. Фармакологія нестероїдних протизапальних засобів та порівняльна характеристика препаратів за ступенем інгібування ЦОГ-1 та -2 і вираженості протизапальної дії. Побічні ефекти препаратів та заходи їх запобігання. Фармакологія стероїдних протизапальних засобів та порівняльна характеристика препаратів. Показання, протипоказання до застосування, режим дозування. Фармакологія протизапальних засобів для місцевого застосування, особливості застосування у реабілітаційний період. Класифікація нестероїдних протизапальних препаратів. Механізм дії НПЗП. Фармакокінетика. Фармакодинаміка. Взаємодія препаратів. Особливості застосування у реабілітаційний період.</p>	
24	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у спорті. Лікарські засоби, що застосовуються у спортивній діяльності для пацієнтів у реабілітаційному періоді.</p> <p>Коректори тканинного обміну. Фармакологічні властивості засобів, що покращують метаболізм та енергозабезпечення тканин, зменшують явища гіпоксії. Препарати, що покращують трофічні процеси, регенерацію тканин, чинять цитопротекторні і хондропротекторні властивості. Препарати макро-і мікроелементів. Препарати калію. Фармакодинаміка, показання до застосування під час реабілітації. Препарати магнію. Фармакокінетика, фармакодинаміка. Залежність ефекту від шляху введення. Показання до застосування. Препарати, які застосовуються для лікування травм, ушкоджень суглобів, м'язів, сухожилів. Препарати кальцію. Фармакологічні ефекти, показання до застосування, шляхи введення. Фармакологічні властивості біогенних стимуляторів. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, що містять отруту змій, бджіл та продукти їх життєдіяльності. Заходи, щодо підтримки розробок, досліджень та інновації у сфері вітчизняних технологій, які можна застосовувати у реабілітації пацієнтів.</p>	2
25	<p>Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги при застосуванні пацієнтами/клієнтами антисептиків та дезінфекуючих лікарських засобів. Особливості лікування Місцево лікування травм, опіків і ран у пацієнтів під час реабілітації.</p>	2

	<p>Антисептичні та дезінфікуючі лікарські засоби. Поняття про антисептику та дезінфекцію. Механізм дії, показання до застосування окисників. Залежність дії від концентрації розчину. Механізм дії галогенів та галогенвмісних сполук. Показання до застосування. Побічні ефекти. Антисептична та дезінфікуюча дія препаратів кислот та лугів. Гостре отруєння кислотами та лугами. Заходи допомоги. Особливості використання препаратів. Механізм дії нітрофуранів, показання та протипоказання до застосування. Порівняльна характеристика препаратів. Механізм протимікробної дії препаратів барвників. Фармакологічна характеристика. Показання до застосування.</p>	
26	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі прийому антибіотиків. Основні принципи застосування антибіотиків у пацієнтів в період реабілітації.</p> <p>Принципи антибіотикотерапії. Класифікація антибіотиків за хімічною будовою, спектром та механізмом дії. Група пеніцилінів. Фармакологічна характеристика препаратів групи пеніциліну. Фармакологічна характеристика препаратів карбапенемів та монобактамів. Заходи допомоги при анафілактичному шоці під час введення антибіотиків групи пеніциліну. Група цефалоспоринів. Характеристика препаратів групи цефалоспоринів.</p> <p>Загальна характеристика, механізм та спектр дії, показання до застосування, побічні ефекти. Фармакологічна характеристика макролідів. Фармакологічна характеристика тетрациклінів, антимікробна активність, класифікація, побічна дія та протипоказання. Фармакологічна корекція та профілактика ускладнень при застосуванні тетрациклінів.</p> <p>Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі прийому антибіотиків рослинного походження.</p> <p>Сприяти дослідженням і розробкам вакцин і лікарських препаратів для лікування інфекційних та неінфекційних хвороб, які насамперед стосуються розвиткових країн, забезпечувати доступність недорогих основних лікарських засобів і вакцин згідно з Дохійською декларацією «Угода ТРІПС і суспільна охорона здоров'я».</p>	2
27	<p>Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі фітотерапії. Рослинні лікарські засоби. Адаптогени. Особливості застосування у реабілітології. Класифікація за</p>	2

	походженням. Фармакологічна характеристика. Адаптогени. Класифікація та фармакологічна характеристика адаптогенів рослинного і тваринного походження. Застосування у реабілітології.	
28	Принципи домедичної допомоги при невідкладних станів у пацієнтів реабілітаційних відділень. Причини невідкладних станів. Симптоми невідкладних станів. Фармакотерапія гострої судинної недостатності; больового синдрому при інфаркті міокарду і кардіогенного шоку; гострої ліво- і правошлуночкової недостатності; гострих порушень ритму серця; порушень мозкового кровообігу і набряку мозку; гіпертонічного кризу; нападу стенокардії; астматичного приступу і астматичного стану; асфіксії і зупинки дихання; анафілактичного шоку; нападу судом і фармакотерапія колік; гіперглікемічної і гіпоглікемічної коми; гострого тромбозу та кровотечі.	2
29	Особливості проведення ерготерапевтичних заходів при гострих отруєннях. Невідкладна домедична допомога при отруєнні лікарськими засобами. Основні принципи фармакотерапії гострих отруєнь лікарськими засобами. Причини гострих отруєнь. Симптоми гострих отруєнь лікарськими засобами різних фармакологічних груп. Методи активної детоксикації, використання блювотних, проносних, обволікаючих, в'язучих засобів та адсорбентів. Застосування активних сечогінних засобів з метою видалення токсичних речовин з крові. Складання індивідуальних програм реабілітації у пацієнтів на гемодіалізі, перитонеальному діалізі, гемо- та лімфосорбції. Поняття про антидоти. Види антидотної терапії. Принципи симптоматичної терапії гострих отруєнь. Побічні ефекти препаратів солей важких металів. Гостре отруєння. Допомога при гострому отруєнні солями важких металів, принципи антидотної терапії.	2
30	Підсумковий модульний контроль. Контроль практичної підготовки.	2
Разом		60

Самостійна робота

№ п/п	Зміст	Кількість годин
-------	-------	-----------------

1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	29
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік)	35
2.1	Класифікації та механізми виникнення побічних реакцій на лікарські засоби. Основні шляхи попередження побічних реакцій на лікарські засоби. Побічні реакції на лікарські засоби, що виникають при їх повторному застосуванні. Толерантність або звикання (як різновид тахіфілаксія), залежність від дії лікарських засобів (психічна, фізична). Поняття про синдром відміни та віддачі. Медичні та соціальні аспекти боротьби з лікарською залежністю.	6
2.2	Особливості проведення ерготерапевтичних заходів при прийманні пацієнтами нейролептиків. Побічна дія. Основні прояви та механізми виникнення побічних реакцій нейролептиків. Складання індивідуальних програм реабілітації у пацієнтів з психічними розладами.	6
2.3	Особливості проведення ерготерапевтичних заходів при прийманні пацієнтами вітамінних препаратів. Антивітаміни (продовження). Поняття про ретиноїди, їх фармакологічні властивості та показання до застосування. Поняття про антивітаміни. Складання індивідуальних програм реабілітації у пацієнтів які приймають вітаміни.	6
2.4	Особливості проведення ерготерапевтичних заходів при прийманні пацієнтами пероральних контрацептивів. Гормональні протизаплідні лікарські засоби. Складання індивідуальних програм реабілітації у пацієнтів які приймають різні види контрацептивів.	6
2.5	Складання індивідуальних програм реабілітації у пацієнтів які приймають препаратів на основі канабіса. Основні прояви та механізми виникнення побічних реакцій на препарати канабіса	5
2.6	Особливості проведення ерготерапевтичних заходів при прийманні хімотерапевтичних лікарських засобів. Складання індивідуальних програм реабілітації у пацієнтів які приймають хімотерапевтичні лікарські засоби.	6
3	Підготовка до ПМК	6

Індивідуальні завдання

1. Доповідь (презентація у форматі PowerPoint) на практичному занятті за окремими питаннями теми.
2. Створення наочних схем фармакотерапії невідкладних станів.
3. Робота в студентській науковій групі кафедри та доповідь на науково-практичних конференціях.
4. Наукова публікація (тези) з фармакології у матеріалах науково-практичних конференцій.
5. Наукова публікація (стаття) за матеріалами власних досліджень з фармакології.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

1. Законодавчі акти України в системі Охорони здоров'я. Закон України про ліки.
2. Тверді, м'які та рідкідозовані та недозовані лікарські форми. Форми для ін'єкцій.
3. Лікарські форми для зовнішнього застосування.
4. Лікарські форми тривалого вивільнення.
5. Загальна фармакологія. Фармакокінетика лікарських засобів.
6. Загальна фармакологія. Фармакокінетика лікарських засобів, Принципи раціонального застосування лікарських засобів при проведенні індивідуальних програм реабілітації та наданні ерготерапевтичних послуг.
7. Принципи роботи ерготерапевта з клієнтами/пацієнтами які приймають ліки. Основи загальної фармакології. Основи фармакодинаміки лікарських засобів. Принципи класифікації лікарських засобів. Принципи раціонального застосування лікарських засобів при проведенні індивідуальних програм реабілітації та наданні ерготерапевтичних послуг.
8. Принципи роботи ерготерапевта з пацієнтами/клієнтами які приймають ліки. Фактори, що впливають на дію ліків. Екзогенні фактори. Вплив ендогенних факторів на дію ліків.
9. Особливості складання індивідуальних програм реабілітації на тлі приймання ліків. Класифікація побічних ефектів на лікарські засоби. Безпечне використання лікарських засобів у реабілітаційний період.

10. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії лікарських засобів, що впливають на аферентну нервову систему. В'язучі, обволікаючі, адсорбуючі препарати. Умови використання у реабілітаційний період.
11. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії лікарських засобів, що покращують нервово-м'язову передачу, зокрема на тлі застосування антихолінергічних засобів. Проведення реабілітаційних заходів на тлі дії лікарських засобів, що діють на передачу збудження в холінергічних синапсах та антихолінергічних лікарських засобів.
12. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії лікарських засобів, що пригнічують нервово-м'язову передачу. Міорелаксанти. Лікарські засоби, що діють на передачу збудження в холінергічних синапсах. М-холіноблокатори. Н-холіноблокатори.
13. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії у пацієнтів/клієнтів на тлі болю, дії наркотичних анальгетиків. Раціональне створення індивідуальної реабілітаційної програми на тлі застосування у пацієнтів/клієнтів в реабілітаційний період наркотичних анальгетиків.
14. Наркоманія як соціально-біологічна проблема. Заходи щодо забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.
15. Фактори, що впливають на дію ліків. Екзогенні фактори.
16. Вплив ендогенних факторів на дію ліків.
17. Класифікація побічних ефектів лікарських засобів. Система фармаконагляду в Україні.
18. Лікарські засоби, що впливають на аферентну нервову систему.
19. В'язучі, обволікаючі, адсорбуючі, пригнічуючі препарати.
20. Лікарські засоби, що покращують нервово-м'язову передачу. Антихолінергічні речовини.
21. Лікарські засоби, що пригнічують нервово-м'язову передачу. Міорелаксанти.
22. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі фармакокорекції болю ненаркотичними анальгетиками. Особливості їх застосування у реабілітаційний період.
23. Особливості проведення і складання індивідуальної реабілітаційної програми при лікуванні больового синдрому. Шкали болю. Особливості вибору ерготерапевтичних послуг при прийманні знеболювальних засобів.

24. Особливості проведення і складання індивідуальних реабілітаційних програм при лікуванні пацієнтів/клієнтів серцевими глікозидами та неглікозидними кардіотоніками. Раціональне використання в реабілітаційний період.
25. Особливості проведення і складання індивідуальних реабілітаційних програм при лікуванні пацієнтів/клієнтів антиаритмічними засобами. Раціональне використання в реабілітаційний період.
26. Проблеми надання ерготерапевтичних послуг при лікуванні серцевих аритмій серцевими глікозидами, протиаритмічними засобами, антагоністами кальцію та бета-блокаторами.
27. Особливості проведення і складання індивідуальних реабілітаційних програм при лікуванні антиангінальними та гіполіпідемічними лікарськими засобами. Допомога пацієнтам/клієнтам реабілітаційних відділень при гострому коронарному синдромі.
28. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії антигіпертензивних засобів і діуретиків. Невідкладна допомога пацієнтам/клієнтам реабілітаційних відділень при гіпертонічному кризі.
29. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії засобів, що впливають на респіраторну систему.
30. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії засобів, що впливають на апетит, визначення, класифікація. Показання до застосування. Побічна дія. Антацидні засоби. Блювотні та протиблювотні засоби. Особливості призначення пацієнтам у реабілітаційний період.
31. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг/допомоги на тлі дії засобів, що впливають на функції шлунково-кишкового тракту. Особливості призначення цих засобів пацієнтам у реабілітаційний період.
32. Особливості проведення ерготерапевтичних послуг/допомоги на тлі дії нейролептиків, транквілізаторів, седативних лікарських засобів. Особливості застосування, пацієнтам у реабілітаційний період, побічна дія.
33. Особливості проведення індивідуальних програм реабілітації при застосування пацієнтам, які приймають нейролептики, транквілізатори та седативні засоби.
34. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії потиалергічних, імунотропних лікарських засобів. Особливості застосування пацієнтам у реабілітаційний період, побічна дія.

35. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії препаратів водо- та жиророзчинних вітамінів. Біологічно активні добавки. Особливості застосування у період реабілітації.
36. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги на тлі дії гормональних препаратів. Фармакологічне забезпечення невідкладних станів у ендокринології у пацієнтів під час реабілітації.
37. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, які приймають препарати чоловічих статевих гормонів. Фармакологічна характеристика.
38. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у пацієнтів, що застосовують протизапальні лікарські засоби. Місцеве застосування протизапальних лікарських засобів у реабілітаційному періоді.
39. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги у спорті. Лікарські засоби, що застосовуються у спортивній діяльності для пацієнтів у реабілітаційному періоді.
40. Особливості проведення ерготерапевтичної послуги/допомоги при застосуванні пацієнтами/клієнтами антисептиків та дезінфікуючих лікарських засобів. Особливості лікування Місцеве лікування травм, опіків і ран у пацієнтів під час реабілітації.
41. Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі прийому антибіотиків. Основні принципи застосування антибіотиків у пацієнтів в період реабілітації.
42. Особливості проведення ерготерапевтичних заходів на тлі фітотерапії. Рослинні лікарські засоби. Адаптогени. Особливості застосування у реабілітології.
43. Принципи домедичної допомоги при невідкладних станів у пацієнтів реабілітаційних відділень. Причини невідкладних станів. Симптоми невідкладних станів.
44. Особливості проведення ерготерапевтичних заходів при гострих отруєннях. Невідкладна домедична допомога при отруєнні лікарськими засобами.

Перелік практичних навичок до ПМК

Уміти визначити групову належність лікарських засобів згідно сучасних класифікацій.

Уміти надавати ерготерапевтичні послуги/допомоги пацієнтам, що застосовують лікарські засоби.

Уміти проводити і складати індивідуальні реабілітаційні програми при прийомі пацієнтами/клієнтами лікарських засобів відповідних фармакологічних груп.

Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (тематичні дискусії, мозковий штурм, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод), ділові ігри, презентації).

Форми і методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- програмований контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Форми оцінювання:

- вхідний;
- поточний;
- підсумковий контроль.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – підсумковий модульний контроль

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності та зрозумілості методики оцінювання, з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

Контрольні заходи з дисципліни включають поточний та підсумковий контроль, які регламентуються

«Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Викладач оцінює успішність кожного здобувача вищої освіти відповідно до тематичного плану у формі усного опитування, виконання письмових завдань, тестових завдань. Поточний контроль спрямований на перевірку засвоєння теоретичних знань.

При оцінюванні засвоєння кожної теми виставляється оцінка за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичними вказівками для вивчення тем. Використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності – 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності – проводиться лише після поточного заняття, що передує екзамену. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>):

- підраховується середня оцінка здобувача освіти за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять (з точністю до сотих балу);

- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бали. У цьому разі здобувач освіти отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять, а не на фактично відвідану здобувачем освіти.

Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, кількість спроб відпрацювання незадовільної оцінки не обмежена. Відпрацювання незадовільних оцінок розпочинається за два тижні до закінчення семестру і проводиться у випадку, якщо в здобувача освіти середній бал менше 3,0.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та

		усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.

2. Календарно-тематичний план лекцій, тематичний план практичних занять.
3. Силабус.
4. Методичні розробки лекцій.
5. Мультимедійні презентації лекцій.
6. Навчальна література, яка використовується при вивченні дисципліни.
7. Тематичні таблиці, стенди, демонстраційні шафи, набір лікарських препаратів для демонстрації на практичних заняттях.

Рекомендована література

Базова:

1. Фармакологія (коротко, зрозуміло, ефективно) / [Р. Луценко, А. Сидоренко, О. Луценко]; під редакцією доцента, д.мед.н. Р. Луценко. – Львів: «Магнолія 2006», 2023. – 196 с.
2. Фармакологія – наочно (Фармакологія в таблицях, схемах і малюнках): навчальний посібник / за ред. С.М. Дроговоз. – Харків, 2021. – 204 с.

Допоміжна

1. Pharmacology in rehabilitation / Charles D. Ciccone. – 2022. F.A. Davis Company th ed. 700 p.
2. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 1 / Девід К.Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 732 с.
3. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 2 / Девід К.Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.

Інформаційні ресурси

1. «Державний реєстр лікарських засобів України» – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/derzhavnij-reestr-likarskih-zasobiv-ukraini>
2. АТС-класифікація – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/uk/atc/>
3. Довідник лікарських засобів, зареєстрованих в Україні <https://medhub.info/31246dcb>
4. Бібліотека ПДМУ – Режим доступу: <https://biblumsa.blogspot.com>
5. Державний формуляр лікарських засобів 16-й випуск, 2024 р.: – Режим доступу: <https://www.dec.gov.ua/materials/chinnij-vipusk-derzhavnogo-formulyara-likarskih-zasobiv/?role=ua>
6. Українська Асоціація фізичної терапії.: – Режим доступу: <https://uapt.org.ua/uk/articles/ebp/>

Розробники:

д. мед. н., професор Руслан ЛУЦЕНКО;

к. мед. н., доцент Антоніна СИДОРЕНКО